

KLÓFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Égész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vissza postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és

Szombat utáni napok kivételével

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszavárja

vagy megvásárolja nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a

kiadóhivatalban intézendők.

Nagyvárad, aug. 2.

NAGYVÁRAD, aug. 1.

Alakítsunk keresztény népszövetséget.

Irta: **Rakovszky István,**
országgy. képviselő.

Öröm és büszkeség fogta el lelkemet, a midőn Zboray Miklós barátom önzetlen és fényes sikert aratott működését láttam, melylyel annyi becsületes, szegény keresztény felebarátunknak bajain segített. Elfutott azonban a méreg, a mikor mélyen tisztelt Szőnyi-Spitzer ur nagy hazánkba, határtalan csalafintaságát olvastam, melylyel azt a népet, mely becsületesen egy évezreden át itt megélt és a hont és önönmagát föntartotta — megkopasztani akarta. Eszembe jutott, hány ily derék mélyen tisztelt új magyar munkódi hasonlóképp, a nélkül, hogy szegény áldozatai egy oly nemesen gondolkodó védőre akadnának, mint Zboray Miklós. De megharagudtam reád is, jó nép, kit szeretlek, kin segíteni szeretnék, a kit talpra állítani leghőbb vágyam lenne, kit évek óta álmadból föl akar ébreszteni gróf Zichy Nándor, de te oly nehezen ébredsz!

De azért nem szabad pihenni, nemcsak szép szóval, de tettekkel is kell szeretni a népet. Szép, dicső tett az, mit Zboray Miklós végzett. De csak úgy háljuk meg igazán neki, hogyha azon az uton, melyet ő mutatott, tovább haladunk.

Alakítsunk egy keresztény népszövetséget.

Főadata lenne e szövetségnek tagjait a hatóság tulkapásaival szemben és po-

litikai jogaiban megvédeni. Ez utóbbi alatt értem a választási listákba való fölvetését kieszközölni, olyanok választási jogát, kiket nem illet és kik be lettek a hatalom érdekében csempészve, megtámadni. A tagokat az uzsora minden fajai ellen jogvédelemben részesíteni, legyen ezen uzsora pénz, áru, biztosítási vagy bármilyen uzsora. Katona, biztosítási és osztálysorsjáték és közigazgatási ügyekben eljárni. Mindezen ügyekben a legalsó foktól a legfelsőbbig. Jogügyekben tanácsot adni, pervitel kizárásával, mely esetre a tagoknak megbízható keresztény ügyvédek ajánlani.

Ez szép és jó lenne, hallom nem egy olvasómat felsóhajtani, de hogy lehetne ezt keresztülvinni? Hisz egyszer-kétszer akad egy oly lelkes és önzetlen ur, mint Zboray Miklós, de azt követelni, hogy minden ügyes-bajos szegény emberen segítsen, még se lehet követelni! Hisz ez pénzbe, nehéz munkába, időbe kerül! Igaza van az én tisztelt barátomnak. De mégis lehet ezen könnyen és kis áldozatokkal segíteni.

Nézzétek csak azt a kis méhecskét, minő szorgalmasan röpül be a köpübe és hogy hordja az anyagot a mézhez, egyedül csinálja ő azt? Nem! Egy egész raj működik együttesen. És azután minő gyenge állatocska, az a legkisebb ügyes fiúcska le tudja kalapjával verni. De közelítsd csak a méhkest, bántsd őket ha együtt vannak, tudom úgy megfutsz tőlük, hogy lelked inadba szakad.

Igy kell neked is, jó népem, tenned, összetartani és úgy mint a kis méhikének, neked is kell a köz javára működnöd

és úgy mint a méh, ha együtt van, a legveszedelmesebb támadóitól sem fél, úgy te ha fölébredsz, egyesülsz, nem kell félned támadóidtól, a kik ép úgy leselkednek reád ott, a hol lelketlen hivatalnokok ülnek a hivatalokban, mint a korcsmákban, boltban, pénzintézetekben, szóval mindenütt, a hol igazságtalanul járnak el.

De most megmagyarázom, hogy miként gondolom én ezt a nép védelmére alkotott szövetséget, melynek tagja minden keresztény lehet, ki ez országban lakik. Minden tag minden év december 31-ig egy bárczát vásárol, mely a szövetség igazgatóságánál kapható és melynek ára egy korona 10 fillér lenne. (A 10 fillér a levélbélyegre, melyben küldik.) Ezen bárcza névre szólna és jogot ad az illetőnek a következő év január 1-étől december 31-ig azon ügyekben, melyeket fönnebb felsoroltam, a szövetkezet segélyét igénybe venni. Azért van ez úgy, hogy csak a következő évre adja meg a tagnak a jogot, hogy ezáltal az is, kinek e pillanatban nincs szüksége a szövetség védelmére, hozza meg e csekélyke áldozatot felebarátja számára, ki a védelemre szorul, mert az, ki a fensorolt támadások ellen felebarátját megvédi, nemcsak hogy keresztény kötelességet teljesít, hanem közvetlenül önönmagát is védi. Ha pedig ezen föltétel nem lenne, akkor sokan csak akkor fizelnék le a koronát, mikor a szövetség védelme reájuk égető szükség lenne. Egy évre előre pedig nem tudhatja senki, mely ügyben és mikor lesz szüksége a védelemre.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A penész.

Irta: Szentkirályi Kálmán.

Együtt laktak egy kis hónapos szobában az Üllői-ut vége felé. A nagy, erős, baraképtű Solyom Ferkó, meg a vézna, sáppadt kis Palocsay Akos, a Penész urfi.

Mikor az anyja felhozta Pestre az egyetemre, eleinte teljes ellátásba akarta adni; de mikor véletlenül összetalálkoztak Ferkóval a meglátta, hogy az most is az a jóképű fiú, akinek szinte az arczáról ri le a becsületesség, inkább rábizta.

— Aztán vigyázzon az én kis fiamra, hogy baja ne essék. Tudom, hogy ez a Pest rossz város, tönkre teszi azt aki nem vigyáz magára. Ne engedje Akost sehová egyedül. Menjen inkább maga is vele...

— Jól van nagyszony, nem lesz semmi baj, ha mondom, dörmögte Ferkó az ő őszinte, mély hangján.

— Te meg, Akos fiam hallgass Ferkóra. Ha valami fontosat készülsz tenni, kérdezd meg mindig előbb, jó lesz ez így vagy úgy. Ha bajod van, vagy valaminek szükségét érzed, ird meg mindjárt. A rossz elrongyolódott ru-

hádat meg küld mindig haza. Aztán tanulj szorgalmasan fiúcskám, mert...

— Majd vigyázok én a gyermekre, csak nem kell félni nagyszony, dörmögött ismét az öreg.

Aztán együtt laktak.

Ferkó hivatalba járt, Akos meg egyetemre. Reggelente együtt mentek a körutig, ott elváltak. „Aztán gyermek — szölt Ferkó — baj ne legyen, ne félj öreg nem lesz” válaszolt Akos az ő csendes, szelid mosolyával és ment mindegyik a maga útjára.

Mikor délután három óra tájban Ferkó hazajött, a gyermeket könyv mellett találta. Tanult veszettül. Ferkó csak nézte. Majd beleun egy-két hét múlva — gondolta magában. De bizony az két hét múlva is csak az volt, aki azelőtt. Tanult reggeltől estig No, ez már sok, — fakadt ki Ferkó, — hát te kölyök mindig csak tanulsz? Hát a séta meg a többi hol marad? Szórakozás is kell az embernek, te szerencsétlen. Nem ismered Aesopus mondását? Ha az ijjat folyton megfeszítve tartjuk, az elpattan. Ép így a lélek is stb. Fiu, fiu, azért vagy te olyan sáppadt, vézna, mert mindig szobában ülsz. Nem is értem tulajdonképpen, hogy lehet egy Palocsay ilyen ványadt. Palocsay! Püstyák Jánosnak kellene neked lenned, te... te... Penész!

Aztán szeliden, atyailag megsimogatta a

gyerek fejét, az meg szokott, csendes mosolyával mondta: Jól van Ferkó, csak ne dörmögj már megint. Majd ezentul többet járok a szabadban.

— Semmi járok. Velem fogsz sétálni minden nap. Jó erős bort is kell majd innod; került az a te negyven forintodból.

Másnap Ferkó mikor bement az irodába, menten eldicsékedett a collega Gubicznak, hogy micsoda derék gyerek az ő lakótársa, a kis Akos. Sohse látott szorgalmasabb, okosabb fiút. Azt már kezdi észrevenni, hogy az Úr Isten ő belőle nem akar minisztert csinálni, de ha abból a gyerekből nem lesz az, akkor senkiből.

Persze azért délután ismét rátámadt a gyerekre: Hát te Penész már megint tanulsz? Pakolj fel egy-kettőre, aztán gyertünk sétálni! Gyorsan, gyorsan! S vitte ki a ligetbe, a budai hegyekbe, meg a jó Isten tudja hová. A gyereket néha alig bírta a lába.

— Allj meg öreg, nagyon fáradt vagyok. Pihenjünk meg egy kissé, hisz nem szabad el az a hegy.

— Semmi pihenés! Ez edzi a testet, ez kell neked. Csak előre! S mentek tovább.

A csárdánál Ferkó bort hozatott. Gyönyöző, vörös bort, a minek szinte a láttára örül az ember.

A szövetkezet egy központot tartana Budapesten, a hol neves, megbízható ügyvédek a segélyért folyamodó tagoknak ügyeit elvégeznék, őket tanácscsal ellátnák. Mindenütt a vidéken, a hol elegendő számu tagok vannak, egy vidéki kirendeltséget alakítana, úgy, hogy azon ügyek, melyek helyben elintézhettek, ott el is intéztetnének.

Hisz ez nem is pénz! — mondja valaki — én szívesen fizetem le a koronámat, ez nem is két fillér vasárnaponkint! De nem ám úgy! Egy koronával nem lehet ezt elintézni, ezt csak úgy lehet, ha sok egykoronás jönne össze. Legalább 4—500.000 embernek kell összeállnia. Akkor egy erőyes, hathatós védelmet lehet szervezni, jól fizetett elsőrangú ügyvédekkel, akkor lehet a népet a mélyen tisztelt Spitzer-Szőnyi uramék ellen megvédeni. Ha azután a mélyen tisztelt hazánkfiak látják, hogy a nép egyesült és több Zborayakat küld nyakukra, majd összeszedik sátorfájukat és továbbkotródnak.

Az a nyomorult irlandi nép, O'Connell alatt, e század elején meg tudta ez eszmét valósítani, 4—5 milliónyi nép évente nem 4—500.000 koronát, de 10—12 millió koronát tudott összehozni 25 éven át folyton, míg jogait ki nem vivta és 15 millió *igazi magyar* nem tudná azon férgeket, kik szívják életerejét, lerázni. Megmutatta Zboray, hogy igenis lehet, csak akarni kell.

Szükség is van reá. Magam évente körülbelül 2000 levelet kapok, nem számítva ide a leveleket kerületemből, melyben előttem egészen ismeretlen emberek közbenjárását, tanácsot kérnek. Nekem lehetetlen csak felelni is a sok levélre, hisz ez maga minden szabad órát és még a munkából is lefoglalná, nem is értek mindenhez, mi a következőkéménye, hogy az ismeretlenektől hozám érkezett levelek a papirkosárba vándorolnak, mert legjobb akaratom mellett sem tudom elintézni. Ha azonban egy ily szövetség lenne, akkor az, ki az

előző év december 31-ig lefizette a koronáját, joggal is követelheti ügyének fölkarolását és föl is lehetne karolni, mert a megfelelő szervezet, a melyre a mai szomorú viszonyok között szükség is van, meg lenne.

Ezen elmeftuttatás nem akar egy végleges terv lenni, ez nem egyéb, mint egy eszme fölvetése, a melyre Zboray Miklós barátom önzetlen és sikeres működése és a népem iránti szeretet lelkesített. Szívesen venném, hogyha avatottabbak nálamnál — talán Zboray barátom — maga is a lapok hasábjain hozzá szólana. Több szem többet lát és győzőn a jobb! A fődolog: jó népünket védeni és megmenteni, a hol még lehet.

Körber ur Rátóton.

Most már Bécsből is megerősítik, hogy Körber osztrák miniszterelnök legközelebb el látogat Rátótra magyar kollégájához. Ez a körülmény bizonyítja, hogy a személyes viszony a két miniszterelnök között megjavult, de semmiesetre se jelenti azt, hogy a kiegyezés dolga jól állana. Legalább erre vall az a félhivatalos jelentés, mely szerint a vámtarifa harmadik olvasása már folyik ugyan, de a fontos tételek egyelőre függőben hagyatnak, miután ezekre nézve a két kormány között még mindig mélyreható ellentétek állanak fenn.

Koronázás pompa nélkül.

Az angol koronázás tehát mégis meg lesz augusztus 9-én. A legújabb hírek szerint ugyanis a király állapota gyorsan javul és már bot nélkül is sétál jachtja fedélzetén. Mindenesetre feltűnő, hogy ezt a koronázást most úgy sietetik. Mert bármily gyorsan lábbadozik is a király, augusztus 9-éig még mindig gyenge lesz. De hát a tolószéken majd csak ráteszik a trónra és a ceremóniákat majd csak elvégzik rajta. Mert hát meg kell koronáztatva lenni. Annyi azonban bizonyos, hogy ez a koronázás, melynek oly fényesnek kellett volna lennie, híján lesz minden pompának. A tervezett körmenet, melynek megsejmlélésére ezek

jöttek Londonba a világ minden részéből, nem fog megtörténni. Az egész koronázás a Westminster apátságban egyszerű szertartásra fog szorítkozni és két óra alatt vége lesz az egész koronázó ünnepségnek.

A búr akezió Európában.

Most, a béke megkötése után a volt búr vezérek és államférfiak formális konferenciára gyűlnek össze Hollandiában. Többen megérkeztek Európába, míg javarészüket most van utban Hollandia felé. Egy brüsszeli lap szerint, melyet azelőtt dr. Leyds informált, a búr vezérek nagyszabású akeziót akarnak indítani nemcsak honfitársaik felsegítésére, hanem kiterjedt búr propaganda szervezésére, mely olyan volna, mint annak idején a lengyel és magyar emigráció működése. Az angol kormány úgy látszik neszét vette ennek a dolognak, mert már is kimondotta, hogy az Európában tartózkodó búrok egyelőre nem térhetnek vissza Dél-Afrikába. Annyi bizonyos, hogy a búr államférfiak bácsujárása Krügerhez nem czél nélkül való és hogy a búrok most leverésük után is sok kellemetlenséget fognak okozni az angoloknak.

Kétféle kóser mérték.

Ezelőtt vagy két évvel történt, hogy egy református lelkész panaszára törvény elé idézték Mailáth Gusztáv püspököt, az apostoli buzgalmú főpapot. Miért? Azért, mert jóhiszeműleg visszavett a katolikus egyházba egy református leányt, a ki még csak pár hét múlva lett volna 18 éves.

A bíróság elítélte a püspököt s akkor megindult a sajtóban a szokott kommentár-áradat. A Pesti Hírlap és ismert hitsorsosai neki támadtak a jóhiszeműleg eljáró püspökre s egekig magasztalták a bölcs törvényt, mely a gyermek hetedik és tizenhétéves kora között megtiltja a vallás változtatást.

Igy volt akkor.

Most *Ungár* Jenőről, a volt nagyváradi könyvkereskedőről van szó. Itt Nagyváradon családostul kikeresztelkedett, mikor a tönkre jutás felé közeledett; aztán mikor ennek da-

— No fiu igrál, ez kell a magyaroknak. No no! Csak többet abba a pohárba. Ugy ni. Most hajtás föl.

Akos kezébe vette a poharát:

— Ferkó — szólt mosolyogva — a te egészségedre iszom.

— Jó, jó, fiam, csak igrál. No mi az, hát egyszerre nem tudod kiinni. Ó, te Penész!

Akosnak islett a bor, a bátorsága is megjött tőle.

— Ejnye te Ferkó, miért szólítasz te engem mindig csak Penésznek? Palocsay Akos az én becsületes nevem, azt akarom, hogy Akosnak nevezz.

— Micsoda? akarod? Kölyök, te lázongsz? Minő vakmerő szó: akarom! Ugy szólítják a hogy nekem tetszik. Penész a te neved. Palocsay Akosnak erős, bátor fiúnak kellene lennie. Te meg fiacskám olyan vézna, olyan sovány vagy. Bizony te mindig csak Penész maradsz.

S a gyerek csak Penész maradt.

Egy délután, a hónap végének a vége felé Ferkó odaszólt Akosnak:

— Te, nekem két pengő kell. Ide veled Neked van.

De az ijedt arczczal felelte:

— Ne haragudj édes öregem, de összevissza csak nyolczvanhárom krajczárom van. Ha kell, szívesen odaadom.

— Nem kell — szólt szigorúan Ferkó —

— de arról beszámolj nekem most kölyök, hová tetted a negyven pengődet. Nos halljuk!

— Óh könnyű azt elmondani. Ebéd tíz pengő, lakás kilencz, vacsora hat, reggeli három. Az összesen huszonnyolcz. Maradt még tizenhárom, az meg elfogyott.

— Elfogyott, elfogyott. De hát hová fogott el? Arról beszélj!

— Hát... hát... kölcsönadtam.

— Ahá! kölcsönadtad. Aztán kinek és mennyit adtál kölcsön, ha szabad tudnom?

— A Nagy Gadó Misinek adtam tíz pengőt; földim, velem jár az egyetemre, aztán mostanában rosszul megy a dolga.

— Hát gyerek te kölcsönöket szoktál adogatni. No jó!

— Nem nagyon adogatok, csak a Misinek szoktam.

— A Misinek szoktál? Nem is egyszer, hanem többször. Talán bizony minden hónapban adsz neki?

— Igen.

— De gyerek, a rézangyalodat, te akkor nem kölcsön adsz, hanem rendszeresen segélyezed azt a Misidet vagy minek hívják.

— Nem, nem Ferkó, csak kölcsönadom.

— Hát meddig adtad neki kölcsön.

— Addig a míg pénzes ember lesz s nehézség nélkül megadhatja.

— Ó te számár! No Penész igazán nem hittem, hogy ilyen tökéletlenül vagy — szólt

Ferkó s dühösen odacsapta pipája szarát az asztalhoz.

Másnap aztán volt ismét mit hallgatnia collega Gubicsnak.

— Tudja kedves uram olyan derék fiút még életemben nem láttam. A mi kevés pénzt kap hazulról, annak is legnagyobb részét elajándékozza. Aztán olyan szerény, hogy nem szól ám a dologról egy szót sem. Ugy kell kihuznom belőle minden szót. Orült a szívem, mikor tegnap a dolgot elmondta, persze azért megszidtam csúnyán s ma délután is alaposan lehordom, mert hát nevelni kell a gyereket. Ugye collega?

Még nem mondtam el, hogy Ferkóék lakása a füvészkertnek közelében volt. Onnan jött kicsi szobájukba a tavasz, a dal s a nap-sugár. No meg a szerelem, a mi Ferkót illeti, mert ott lakott az öreg kertész meg a leánya, a Magda, a fehérarczu, szőke kis Magda, a kiről Ferkó a Fülemile csárdában ebédközbe annyi sok szépet tudott mondani. Az a gyönyörű buzavirág szeme, selymes kezecskéje, édes kacagása. Annak nincs párja. Ferkó boldog volt ha csak beszélhetett róla, a mint szokta mondani, tavaszt érzi maga körül ha rá gondol.

Egyszer Ferkó hazajön a szomszédból. Virág volt a gomblyukában s valami bolondos, vig nótát füttyörészett.

— Gyerek mi bajod? — szólt látva, hogy Akosnak be van kötve a feje.

czára mégis tönkrejutott, egyszerre Budapesten újra zsidóvá lett családosul. Van azonban már egy hét évvel idősebb gyermeke, a ki a két évvel ezelőtti oly magasra dicsért törvény értelmében most már nem lehet zsidó 18 éves koráig. Ungár Jenő folyamodott a gyámhatósághoz, engedjék meg, hogy ez a gyermek is zsidó lehessen; természetesen kérelmével valamennyi fórumon elutasították.

Most az igazság azt követelné, hogy álljon elő a Pesti Hírlap valamennyi *bolygóival* együtt és ismét dicsérje meg a törvény bölcs intézkedését és esetleg, ha rendes szokása szerint kedve szívesen támadni, támadja meg a törvény ellen cselekedni akaró Ungárt, a mint nem kimélte annak idején *Mailáth* püspök tiszteletre méltó személyét.

E helyett mi történik?

Altalános a csodálkozás, hogy a legidősebb Ungár-gyermekek nem engedték meg a zsidóvá levést s csaknem azt sürgetik, hogy a törvényt változtassák meg. Szóval most a törvény rossz.

Igazában pedig azt kellene eldönteni, hogy vajjon a P. H. emlékezete rossz-e, vagy csak kissé elcsuszott a Lipótváros felé?

Fürdő levél.

Karlsbad, 1902. július 30.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Sokszor hallottam és olvastam is már, hogy a ki nem tud imádkozni, szálljon a siketengerre s ott majd megtanul. Lélektanilag eddig is megtudtam fejteni; ott, hol a tátongó örvények felett, ég és víz között a vad hullámok-dobálta törékeny hajó képezi az egyedüli szilárd támpontot, — önkénytelenül észbe jut még a legeltompultabb szívű embernek is, hogy kell lennie egy fensőbb hatalmasságnak, ki a magát istenítő ember felett intézkedik; hisz a helyesen következtető ész irtózik ama feltevéstől, hogy védtelenül van kiszolgáltatva a véletlen vak szeszélyeinek, — a gondolkodni nem tudó víz-szörnyetegnek — a természet erőit is immár igája alá hajtani képes, észszel felruházott ember. — Ha eddig eljutott, s érzí a maga kicsinységét avval hatalmas Urral, avval a fensőbb Léánnyel szemben, imára kulcsolódik a kéz, a félelemmel vegyes reményt sugárzó szem ég felé tekint s az ajak fohászt repít fel — fel a csillagos mennybolt Alkotójához esdve,

hogy atyai gondjait ne vegye le a törpe nyomorult emberről, vezérelje szeretettel a kitérő réviparhoz.

Kérdezhetné valaki, hogy miért emlegetem én Karlsbadban a tengert? Mivel a Teplipatak, meg az Eger folyó együtt véve sem éri be a mi — vitriolól neki bőszült — rohanó Köröztűnket; ennél nagyobb vizet meg még a Sefánia-pihenőnél 10 kr. ellenében kölcsönkért távcsővel sem valék képes felfedezni s vele Európa mappáját tarkítani. Hát kérem én azt mondom, hogy a ki nem tud imádkozni, ha a tengertől talán fél, üljön fel a vonatra s megtanul majd, ha ide jön. — A természet és értelem nemes viadalra kelt, hogy ez az áldott vidék minél magasabbra emelje szívünket s Teremtőjéhez vezesse az Óimádatos képére s hasonlatosságára alkotott lelkünket. — Ha érzi valaki a csodás hatása, biztos gyógyulást-szerző csekély forrásokat; ha szemléli a hosszas szenvedéstől elgyötört, beesett szemű, halál-sáppadt arcú, reménytelenül csüggeteg tekintetű ember-sokaságot, melynél a betegség rombolása lassankint kezdi feladni a szenvedő test felett régóta — talán évek, évtizedek óta — kizárólagosan bitorolt uralmát; — midőn a szemekben ismét felcsillámlik a remény sugara, mikor az arcra megint felkivánczol előbb a halvány rózsá pir, majd az egészséges vérpirosság; akkor akarva — nem akarva fel-támad agyában a kérdés, honnét e csodákat művelő erő? Lehet, hogy a bűszke ész hivatkoznai fog a nagy természet — még eddig fel nem kutatott — erőire, melyek folytán a különböző gyógyító anyagok bámulatos kémiai összetételekben kerültek e források vizébe; de a kutató szellem nem nyughatik ebbe bele. A legnépszerűbb nagy tudósok elemezték már ezen források cseppjeit, a gramm milliomod részeig kireutatták a benne előforduló elemeket, a tudomány is haladt már annyira, hogy a mit tökéletes műszereivel szét bont, ismét összekeverje s még sem tudott előállítani egy palaczk — ugyanolyan hatású vizet sem. Tehát a kutató elme fejebb hatol, felfelé tör az igazi okig — az egészség és betegség feltétlen Uráig, a hatalmas, végtelen Istenig. És a ki magán tapasztalja az Ég eme érzékelhető, folytonos csodájának áldását, az hálával csordultig telt szívét, ennek a nyomorban megtisztult, szent érzelmeit nem késik felajánlani s igaz köszönetét elrebegni, egyszerűen: imádkozni. Ha valaki pedig, — a mi szintén igen gyakran előfordul — ide is hiába fáradoz nyihületet keresve bajára, az is mintegy megtisztul, lelkében az önzés-sugárta irigység elnémul s habár keseregve egy kissé elfordítja reményét a segítségre képtelen emberi tudománytól s Istenbe helyezi azt bizalommal megnyugvással várja az Ő szent, megmásíthat-

lan s még sujtolásában is imádandó akaratának teljesülését.

Igy tanít meg Karlsbad imádkozni! Így jut Istenhez el, a ki még nem izelte az Ó boldogító heírását, így jut Hozzá vissza, a ki már rég elfeledte az élet viharait, a szerető édes anyja ajkairól eltanult örök szép imát: Mi-atyánk, ki vagy a mennyekben... Üdvözlégy Mária!

Ez az igazság, melynek gyenge tollammal kifejezést adtam, nem theoretikus, hanem valóban két heti tapasztalaton nyugszik s bármerre fordultam itt, szemmel látható. Minden lépésnél a vallásos szent érzelem — majd egyszerű s mesterkéletlen, majd nagyszerű s művészi, külső nyilvánulásaival találkozhatik az idegen.

Kellemesen lepett ez meg engem is, mint sok más embertársaimat, kik örökre annak a szív mélyére bevéselt szent vallásnak hirdetésére, ápolására kötöttük le életünket. — De a szent öröm árjába befoiakodott egy csendes, néma fájdalom; miért nincs ez nálunk is épen így? Vagy talán a magyar szív fásultabb, avagy a magyar föld kevésbé képes a Mindenható gondolatának, imádatának felébredésére? Nem tudom, de fáj valami oda bent. Mária országa, a Kárpátok koszorúza szép Magyarország bővebben van megáldva természetli kincsekkel, mint Karlsbad gyógyfürdői, üdülőhelyei bírnak oly hatással, ha különbbel nem, mint a külföldiek s az ember mégis szomorúan tapasztalja, hogy a míg a test mindenfele — nemes és nem nemes igényeinek kielégítésére rengteteg összegeket áldoznak, addig a lélek alig találja meg azt a helyet, hol Istenével társalognának, alig figyelmezteti valami a messze távolból hozzánk ellátogató idegent, hogy most szent István országában van, melynek czimerében is a megváltás magasra jövevénye ragyog. — Okát nem kutatom, de nem tévedek, ha azt a hitemet fejezem ki, hogy vallásos és magyar tulajdonosok erről nem feledkezzenek el.

Örömmel kell azonban konstatálni a javulást: a napokban olvashatunk, hogy a Tátrában immár kápolna is hívogatta Isten imádatára a beteget, kinek ily módon nemcsak testéről, hanem lelkéről is gondoskodott az igazi szeretet, míg eddig bizony a természet nagy temploma, meg a madárkak imát csicsergő danája intette csak erre.

Mennyivel különbül áll e tekintetben Karlsbad! Majd minden vallásnak hiva megtalálja itt a maga templomát.

Első helyen említem meg a katolikus templomot. Karlsbad circa 15000 lakosa ellenysző csekély töredék kivételével katolikus; a mostani 1782—1786-ig épült, kéttornyú barokk-

— A fejem fáj öreg, — szölt Akos.
— Persze, a fejed fáj. Penésznek mindig van valami baja. No, hadd fogom a fejedet. Te, hisz ez a kendő száraz. Tégy rá másikat, jó vizeset, ez így nem használ. Nos, miért nem mozdulsz.

— Jó ez így is Ferkó — szölt az bágyadtan mosolyogva.

— Te ne dühösd! A rézangyalodat. Egy-kettő! Mártsd a vízbe azt a kendőt.

— Nem kell másik, hisz már ugyis muló féiben van a fájdalom.

— No ez már sok. Gyere ide!

Akos gyanutlanul odalépett s Ferkó hirtelen lekapta fejről a kendőt. A gyerek homlokán egy hosszú, friss seb éktelenkedett. De jól állt neki. Férfiasságot kölcsönzött arcának.

— Hohó, hát ez mi? Ki vágott meg? — szölt aggódva Ferkó.

— Senki. En magam.

— Kölyök ne hazudj! Ha magad vágta meg volna magadat, azt nem kellett volna titkolnod. De meg az ember nem szokott késsel a homloka körül járni. Beszélj, ki vágott meg?

— Senki, édes Ferkó, én ügyetlenkedtem aztán véletlenül megvágtam magam.

Ferkó nagyot csapott az asztalra.

— Kölyök ha nem beszélsz rögtön kiteszem a szüröd. De meg nézd, ugy is megtudom ki bántott, akárhogy titkolódsz. Hát beszélj, ki adta ezt a komisz vágást.

Akos elsáppadt:

— A Szébenyi Dini.

— Ki az?

— Az a nagyhajú, magas fiu, ki a Fülemlében rendszeren ott ül az asztal végén és olyan sokat beszél.

— Az a szajkó? Hát mért bántott?

— Ferkó ne kinez, hagyj békén, nem mondom el — rimázkodott a gyerek.

— Mit? Nem mondod el? Jól van. Rögtön sürgönyözz az édes anyádnak. S fogta már a kalapját.

— Ör g, öreg ne menj el, ne tedd azt — könyörgött Akos s megfogta Ferkó karját.

— Hát elmondod?

— El.

— Tehát halljuk!

— Ugy történt a dolog, hogy ebédközben összevesztünk. En azt mondtam neki: ripők, ő erre provokált. Aztán megvágott.

— De hát miért vesztetek össze, ki miatt s hol volt a párbaj? Ezt mondjad el!

— Eleget mondtam már, hagyj most békén.

Te fiu, egy Palocsaynak nyitnak s egyesnek kell ám lennie. Azt mondom utoljára: beszélj őszintén, nem lesz semmi bajod. De ha nem, sürgönyözz.

— Na, ne sürgönyözz Ferkó, nagyon megijedne szegény édes anyám.

— Hát elmondod?

— Elmondom, de ugy-e nem sürgönyözz?

— No jó! Édes anyád nem fog megtudni!

semmit. De most beszélj el mindent, a hogy történt.

— Hát tegnap déiben, hogy te nem ebédtél velünk, rád tereledött a szó. Szébenyi vitte a hangot. Hogy rólad mit beszélt az mellékes, de a Magdáról olyat mondott, a mi nekem nagyon nem tetszett. Megkérdeztem mi rosszat tud a Magdáról. Ő csak hallgatott, nem tudott semmit. Erre én a szemébe vágtam, hogy ez nem tisztességes emberhez való viselkedés, hogy ez ripökség. Természetesen ő az ebéd után mindjárt provokált, én meg elfogadtam. Ma délelőtt történt meg a párbaj. Az én kezemben kard még sose volt. Ő meg ügyes volt, persze már az első összecsapásnál megvívott. A további viaskodásnak vége lett. Ki akart békülni, kezét is nyújtott felém, de én nem fogadtam el. A sebet aztán kimosták és összevarrták. Kicsit bágyadt, kimerült voltam, de azért a magam lábán jöttem haza.

— Ő te kis hős! Hisz ezt nem kellett volna annyira titkolnod. Gyere ide hozzám.

Akos odalépett.

A jó Ferkó boldogan simogatta fejét. No fiu, látom, benned is apáidnak vére foly. Nem vagy te Penész, Palocsay Akos a te neved.

Aztán átölelte a gyereket s megcsókolta azt a friss, erős sebet a homlokán.

stílus templom helyén már 1485-ben volt Isten dicsőségét hirdető épület. Minthogy a templom és város védőszentje Mária Magdolna, épen itt időzésekben balesett a nálunk búcsúnak nevezett templomünnep is. Persze a német nép csendesebb természetének megfelelőleg másképp ment az végbe, mint hazai földünkön divatos. Míg nálunk a piaci vásár, korcsmai zaj, dinom-dánom emlékeztet a búcsura, (sokszor ily mulatozás lett valóban búcsu az ősi véren szerzett, századokon át megtartott — birtoktól) addig itt annak jellege mindvégig egyházas maradt. Mint érdekes, felemlíthető, hogy a plebánia vezetése a — hajdan nálunk is megtelepedett, de jelenleg nem létező — János lovagrend tagjaira van bízva.

Reggel 5 órától fogva nyitva áll, öt oltáránál szakadatlanul mutatják be szent mise-áldozatokat a nagy számban itt időző papok. A templom sohasem üres még hétköznapon sem; akárhányszor láttam magam is, hogy a viziváshoz siető ember — úgy a mint van, t. i. nyakába akasztott pohárral — legalább egy percze betekint és imáját végzi el előbb.

Nagy vigasztalásomra szolgált, hogy nemcsak magam fohászkodom naponként távoli szeretteimért s szegény hazámért, hanem egy hírneves magyar főúr is, ki a katolikus szent hit védelmét első sorban teljesíti a főrendiházban, a miért nincs is olyan rossz, mit a tárgyalagos, jólétesült lapok rá ne fogtak volna már a muszkavezetéstől kezdve a bigottságig.

Szintén igen régi a régi temetőben levő szent András-templom is. Azt is felirhatom okulásul, hogy a helybeli fürdői napilapok vásárnap és ünnepek előtt első helyen közlik napi híreik között az istentisztelet sorrendjét s a nagy mise alatt előadandó énekszámokat.

Azon helyek felsorolását, melyek benn a városban a Mindenható dicsőítését s a buzgó lelkek táplálását szolgálják, — nem fejezhetem be a nélkül, hogy fel ne említsek egy intézményt, melynek meghonosítása nálunk is kiszámíthatatlan előnnyel járna. Ez pedig a Szentkeresztről nevezett apácák bérháza. Minthogy alig van ötven lépésre a nekem lakást nyújtó »König von Würtemberg«-től, többször van módom látni s mindannyiszor bámulom célzertűségét. Mint már elnevezése is mutatja »Haus St. Joseph«, szent József égi párfogása alá van helyezve; magasan emelkedik ki a Gartheile büszke palotái felett, hisz' valamivel beljebb van építve a hegyoldalba, s földszinte az előtte levő házak második emeletével esik egy vonalba. Az utcáról mindössze egy nyílt — két villa között fekvő — lépcső vezet fel, de ez a keskeny nyílás is elég arra, hogy szent József szobra az utcán elhaladónak szembe ötlőjek.

Rendeltetése az, a mi a többi magán házaké, vagyis hogy a hotelekbe nem szálló idegeneknek szállást nyújtson. Mindazonáltal első sorban papok szokták igénybe venni, kik így valóságos szemináriummal változtatják át. Ritkán akad ott is egy civil vagy nővendég. Annyi eltérés van a privát házak és a szent József-ház között, hogy itt szabad élelmezést is nyújtanak, míg amazokban tilos.

A kispapi élet varázsolódik vissza, midőn az ebédőben összejön a sok — mindenféle nácziója — pap, kik között püspöktől — falusi káplánig minden állás képviselve van.

(A váradai lyceum — sajnos — nem nyert képviseletet, mert ideérkeztemkor nem volt hely.)

A szobák és ételek árai mérsékeltek, vagy legfeljebb azonosak a többi helyen divó árakkal. Az ellátást, felszolgálatot maguk az apácák és velük együtt néhány candidata teljesítik; a borralaló itt nincs szokásban, de a tituló subsidii nyújtott adományt hálás szívvél fogadják.

Szinte meglepő, midőn belépve a teljesen modern építésű, elegáns berendezésű épületbe, kolostori csend fogad bennünket.

Főkéssége azonban a második emeleti folyosó végén levő kápolna, melynek disze, csinyja, gyönyörű három oltára nagyon felébreszti bennem a vágyat váradai csendes foglalkozásom után. Itt szent miséket mondhatnak a papvendégek, imádkozhatnak nyugodtan, mert a világ zaja ide be nem furakodik. Itt szokták zsolozsmájukat végezni latinul a házat-

vezető apácák is. A négy festett ablakon be-szűrődő misztikus fény mennyei glóriával övezi a három oltárszobrot: Jézus Szentséges Szívét a főoltáron, a Szeplőtelen Fogantatás égi alakját a jobboldali, Szt. József alakját karján a kisdéd Jézussal a baloldali mellékoltáron. Minden házvezetői elfoglaltság közepett is az apácák főgondja erre a szent helyre összpontosul; mert egyik ott lakó pap elbeszélése szerint szabad idejükben egyebet nem tesznek, mint azt surolják, ékesítik, virágdiszbe öltöztetik épen úgy, mint nálunk.

E szent hely jelenlétén kívül még az a megbecsülhetlen előnye is van az ide szállást idegennek, hogy esetleges betegsége alatt szerető, gondos ápolást talál a jó nénéktől, mi messze távol kétszeres jótétemény.

A katolikusokon kívül templomuk van még a görög-nemzetű oroszoknak, mely 1898-ban adatott át rendeltetésének s az egész város legszebb helyén van; a fényűzés, melylyel be van rendezve, tanúsága az adakozók vallásosságának. Imaházuk van 1856. óta az evangélikusoknak, 1877. óta az anglikánoknak, 1878. óta a zsidóknak is; ezekben szintén naponként megtalálhatják a vendégek vallási szükségleteik kielégítését azon hit szerint, mely szerint Istenüket imádják.

De az a vallásosság, melyet én itt főképp ki akarok említeni, nem szorul be csupán a templomok, imaházak falai közé, nem. — Az egyház maga is gyakorolja, hiveinek is forrón ajánlja, hogy imádásukat külsőleg mások előtt is mutassuk ki Isten iránt. Ez imádás felébresztésére, a buzgó áhitat ében tartására szolgálnak első sorban váltságunk szent jelvényei: a kereszti, továbbá a képek, szobrok, épületes feliratok stb. Karlsbad hegyeiben körülbelül 120 Km. hosszúságot kitevő séta utak vannak. Bármerre haladjunk, minduntalan rábukkanunk vallásos tiszteletünk egy-egy szent tárgyára. Valamint az utat jelző táblák az eltévedéstől óvnak meg, úgy ezek a lélek előtt az ég felé vezető ösvényt mutatják; megannyi intés az ember számára, hogy midőn meginog hitében megfogytokozik bizalmában, hol keresse szívének sebére a gyógyszer. Hogy sokan megtalálták már, igazolják fényesen a hála feliratok, a bizalomnak, szeretetnek lépten-nyomon található külső jelei; mivel ezek hathatós bizonyosságai a szívben soha ki nem aludt, vagy legalább itt felébredt vallásos érzületnek, ezekről is szólnak a tisztelt Szerkesztő Ur szíves engedelmeivel a »Tiszántul« kedves olvasóihoz, de — csak a jövő alkalommal. Most azzal fejezem be, mivel kezdem leveletem, hogy a természet erejében s bájaiban megismeri Istenét az ember, Urát a szolga, boldogságát a nyomor és bú gyermeke; itt felemelkedünk az égbe, vagy az ég hajlik le hozzánk, mint érezte a költő is, ki egyik helyen márványba vésve hirdeti ma is s fogja is hirdetni mindig:

Wie schön, o Gott! ist deine Welt gemacht,
Wenn sie dein Licht umfließt;
Ihr fehlt' s an Engel nur und nicht an Pracht,
Dass sie kein Himmel ist. 1808.

Isten szent kegyelme velünk!

Peszeky.

UJDONSÁGOK.

Baleset a vasúti állomáson.

A modern felületes építkezésnek majdnem áldozatul esett tegnap egy nagy családú vasúti hivatalnok.

Ugyanis a most épülő vasúti állomás jegypénztárai előtt, tegnap délelőtt 10 és 11 óra között a tetőzet vakolata a gyanútlanul ott foglalkozó Váradai István raktárnok fejére zuhant, ki súlyos zúzódásai következtében eszméletlenül rogyott össze.

A segítségül siető munkások ugyan csakhamar eszméletre hozták a súlyosan megsérült embert, de oly gyöttrő fejfájásról panaszkodott, hogy a helyszínén megjelent Pataky Károly rendőrfogalmazó szükségesnek látta orvosi segítségben részesíteni.

A baleset közelebbi okául az a nagyfokú gondatlanság tekinthető, hogy a legnagyobb forgalmu hely fölött, minden elővigyázat nélkül döntögetik a padozatot az ott dolgozó betonmunkások.

Már pedig mindenesetre lehetett volna annyi elővigyázat az építkezés vezetőinek, hogy csakis az épület teljesen kész részeit adják át a közhasználatnak.

Amint utóbb értesülünk, Váradai István balesete sokkal komolyabb, mint első pillanatban hitték; ugyanis a nagytömegű lezuhanó vakolat agyrázkódást okozott, s most súlyos beteg fekszik széles-utcai lakásán.

A tárkányi »véres« eset.

Ezelőtt tíz nappal megemlékeztünk a tárkányi összeütközésről, mely a lakosság egy része és a pénzügyőrök között történt. A vizsgálatot azóta megejtették s kitűnt, hogy az összeütközésről terjesztett hír nem felel meg a valóságnak olyan alakban, hogy a pénzügyőrök fegyvereiket használták s egy embert megöltek. Vérengzés egyáltalában nem történt.

Az esetről most a vizsgálat adatai alapján a következőket írja levelezőnk:

Tárkány község lakossága évek óta mondhatni erőszakosan üzi a lisztes anyagokból való pálinka főzést, mely anyagokból pálinkát főzni tilos. Mindezt bejelentetlen dugott főzőüstökön gyakorolják, melynek megakadályozása és felderítése céljából a községben csaknem állandóan 3—4, sőt néha több pénzügyőr nyomoz és teljesít szolgálatot, mert kevesebb egyén a lakosság felforgatásával szemben egyrészt elégtelen, másrészt a pénzügyőrségre veszélyes lehetne.

Ezen súlyos szolgálat bizony mondhatni a pénzügyőrséget nemcsak agyon gyöttri, de szolgálatkedvét is elveszti, mert minden egyes tettenkapás, illetve lefoglalás valóságos életveszéllyel jár, ami pedig elég gyakran fordult elő, mint például a lefolyt hóban is 6 bejelentetlen főzőkészülék lett felderítve és elkobozva.

A legutóbbi »véresnek« jelzett eset következtében történt:

Csütörtökön este 6 óráját a p. ü. szemlész negyedmagával hazatért Tárkányból és másik 4 pénzügyőrt éjjelre ismét kivezényelt; ezek éjfél tájra értek a faluba és amint annak fő-utcáján lassan mentek, egy utca kanyarulatánál egy batyus ember jött velük szembe, ki a pénzügyőröket észrevette, megfordult és gyors futással igyekezett menekülni. Azonban a pénzügyőrök erősen nyomában voltak, a mit látván a futó ember, a batyujában levő pálinka főzőüstöt egy keribe dobta, ő maga pedig egy közelben levő ház udvarára befutott, hol a több apró épület között eltűnt.

Ezen háznál a pinczéből világosság és erős pálinkagőz áramlott ki; a pénzügyőrök lementek s látták, hogy ott pálinkát főztek, miből alaposan lehet következtetni, hogy a futó ember azon háznak tulajdonosa volt s amidőn a főzést befejezte, a főzőkészüléket igyekezett vagy másnak átadni, vagy tulajdonosának haza szállítani akkor, amidőn a pénzügyőrökkel találkozott.

A pénzügyőrök amidőn a pinczébe látottakról meggyőződtek, hatósági tanuért akartak küldeni, de előbb a gyors futás után kiakarták magukat némileg pihenni, de alig időztek pár pillanatig, mintha a földből kelt volna, úgy a jobb, mint a baloldali szomszéd-ból és az utcáról egész sereg ember, gyermek tört elő kaszával, kapával, vasvillával felfegyverkezve és éktelen ordítással a pénzügyőrökre rontottak, hogy agyon kell ütni a kutyákat.

A pénzügyőri csapatvezető előbb felszólította és kérte őket a törvény nevében, hogy távozzanak, mit a tömeg semmibe sem vett, mind közelebb és közelebb nyomult az udvarban hátráló pénzügyőrökhöz.

Ekkorra, ami csak pillanatnyi időt vett igénybe, a pénzügyőrök helyzete már válságossá vált és a vezető parancsára 2 ember a levegőbe lőtt, *annélkül, hogy valaki is megsérült volna.*

Ugy látszik, a lövéseknek hatása volt, mert a tömeg kissé meghátrált, mit a pénzügyőrök előnyül használva, a kerteken át a futó ember által eldobott pálinka üstivel együtt megmenekültek és a további szolgálatukat csak reggel folytatták.

Ez a valódi tényállás és ilyen a tárkányi viszony, ilyenre kell ott a pénzügyőrségnek megküzdeni.

Világjáró diák.

Erdei Károly, az a mérész, éles látású diák, ki tavaly Rómába sétált Debreczenből, most London felé gyalogol.

Utjának jó részét már megtette s most az Odera melletti Frankfurtban szemlélődik, a fejlődő, nagy német társadalomban.

Mély belátású gondolkozó lélekről tesz tanúságot legutolsó levele, melyet Frankfurtban adott postára s melyben a következőket írja:

„Sokat, sokat elgondolkozom Szász Károly egyik versének e szakaszán:

Hirt sem hallok már felőled
Erdős, völgyes szép hazám.
Most, hogy távol estem tőled.
Most szeretlek igazán.

Nem egyszer köny tolu szemembe, ha arra a bércre s végtelen rónaságra gondolok, mely felemelt s hova vissza kell térnem, bár a nagy világot bejárjam.

Két hete már, hogy e nagy Németországban gyalogolok! Két hét óta szaglém e nemzet nagyságát, nem irgy, de fájó szívvel, saját nemzetemre gondolva.

Él, virul, növekszik e nemzet! Növekszik félelmesen. Igyekeztem okát keresni e körülménynek s másban nem tudom találni, mint a nemzet sovínizmusában, rendithetetlen fajszeretében s az ifjuság nevelésében.

Igaz volt annak, aki azt mondotta, hogy a francziákat nem a nagy tábornokok, hanem a pápaszemes, görbelábu rektorok verték meg! Mily szembeötlően ápolják itt a haza, a faj szeretetét. Látnátok csak azokat a nagyszerű emlékeket, melyek az 1866-iki, 70-iki dicső harcokat örökítik s egy Nagy Frigyes, I Vilmos s Bismark nevét teszik halhatatlanná! Bárhol szülessen is a német, mindenütt talál emléket, mely buzdíthatja, lelkesítheti, nem úgy, mint nálunk, hol legnagyobb hőseink, legkimagaslóbb alakjai történetünknek, ha feledve nem is, de méltó helyükön nincsenek!

De mégis van ami vigasztal, ami biztat és ez: a mai ifjuság s az ifjuságot vezérő lelkes kurucz bátorsága, szókimondó férfiak, akik először is arra tanítják az ifjuságot, hogy legyen öszinte! Ha valamit érez a szívében, mondja ki bátran mindenütt, mindenki előtt s ne altatgassa félve, ne takargassa gyáván! Egy igaz hazafinak mindenkor joga van ahhoz, hogy hazáját, nemzetét szeresse első sorban, éltesse mindenek felett s érte áldozza szellemi, anyagi erejét!

TAJÉKOZTATÓ.

Augusztus 4. Biharvármegye közigazgatási ülése.
Augusztus 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A király Samassához. Bad-Kissingenből táviratozzák: Samassa egri érsek, a ki tudvalevőleg Aachenben tartotta aranymiséjét, több napig ott tartózkodás után Kissingenbe visszatérve, csak most vehette a király Ischlben

julius 23-án kelt és Kissingenbe küldött távirati üdvözlését, melynek szövege a következő:

— Öszinte örömmel üdvözlöm Ont áldozásának mai félszázados fordulóját alkalmából, szívből kívánva, hogy közhasznú és fáradhatatlan tevékenységét az egyház és a haza javára még évek hosszú során át folytathassa.

Ferencz József.

* A villamos vasut tárgyalása. A nagyváradi villamos vasut engedményese: a közuti gőzmozdony vasúttársaság kérte Nagyvárad városát, hogy a létesítendő villamos vasut részére a város szolgáltassa világítási telepéből az üzemhez szükséges villamáramot. Ez irányban ma, szombaton lesznek a tárgyalások a budapesti Forgalmi Bankban, a melyre a város képviselőiben Rimler Károly polgármester, Bordé Ferencz főjegyző és Lovass Zsigmond tb. főmérnök tegnap Budapestre utaztak.

* A búr gyermekek és a békekötés. Az angol-búr békekötés híre a búr gyermekek között nagy szomorúságot okozott. Egy német hölgy, aki a fokföldi Wellingtonban egy leánynevelő-intézetben tanít, egy hamburgi lapban megírja, hogy az angol-búr békekötés hírét hogyan fogadták a búr gyermekek. Amikor az intézetben kihirdette a békekötést, a búr leányok szobáikba mentek és keservesen sirtak: nem lehetett őket megvigasztalni, az ágyaikra borulva, zokogtak:

— Elvették a hazánkat!

A szomszédos fiu-nevelőintézetben még nehezebb voltak a kis búrokat lecsöndesíteni. Egy angol fiu kitzte szobája ablakára a brit lobogót, — de másnap reggelre a lobogót elégették, csak a nyele maradt meg. Szigorú vizsgálatot indítottak, s egy tizenégyéves transzáli fiu bevallotta, hogy ő égette el a lobogót, két pajtásával együtt. Másnap reggel angol katonák mentek az iskolába, akik a háromfiut társaik jelenlétében megpálcázták. Így nevelik az angolok a jövő rebeliseit.

* Debreczen ünnepe. Fényes ünnepek között leplezik le ma szombaton a szomszédos Debreczenben az emlékkertben felállított diszes kivitelt szabadságszobrot. Az ünnepélyt istentisztelet előzi meg a főtéri ev. ref. nagytemplomban, azután ünnepélyes felvonulás a szoborhoz, hol a dalárok éneke s a megnyitó beszéd után dr. Bakonyi Samu tartja az ünnepi szónoklatot, miközben a lepel lehull a szoborról. Majd beszéd kíséretében átadják a szobrot a Csokonai-kör gondozásába. Végül a koszorúkat helyezik el a szobor talapzatán. Az ünnepélyen mintegy 70 testület s egyet képviselteti magát nagyszámu küldöttséggel.

* Cséplőgép áldozata. A füst okádó moloch egyre szedi áldozatait, míg az aranysemű buza zsákokba pereg. Módos István nyűvedi gazda is oda adta balkarját az ideig nagy áldásért, ugyanis új cséplőgépét próbálgatva, oly szerencsétlenül igazított a szíjakra, hogy fél karja a kerék küllői közé került a könyökben leszakadt.

* Öngyilkos ügyvéd. A nagyváradai ügyvédi kar fiatal generációjának egyik tehetséges, rokonszenves tagja, dr. Molnár Jenő tegnap öngyilkosságot követett el.

Molnár Jenőt napok óta izgalomban tartotta egy kellemetlen ügyvédi dolog. A lelkiismeretes fiatal embert rendkívül felizgatta az apró-cseprő kellemetlenség s feldúlt lelki állapota adhatta kezébe a végzetes fegyvert.

Tegnap délelőtt benézett néhány ismerőshez s rövidesen eltréfált velük, mintha búcsúzott volna, aztán hazament Kapuczinus-utca 70. sz. a. lévő lakására. Othon megebédelt, de ebéd közben alig evett. Ez azonban nem tűnt fel szüleinek, mert mióta ezzel a kellemetlen ügygyel vesződött, soha sem evett nyugodtan. Ebéd után fél kettőkor azt mondta

édes anyjának, várjon rá, rögtön visszajön s rendes szokása szerint fel fog neki olvasni valamit, aztán kimennek egyik rokonukhoz a szülőbe.

Molnár Jenő ezzel lement az udvaron lévő irodájába, édes anyja pedig szintén az udvar végére, a konyhába. Alig pár perc múlva az édes anya hatalmas dördülést és egy tompa jajkiáltást hallott. Rosszat sejtve, rémülten rohant át fia irodájába, de már későn érkezett. Molnár ott feküdt íróasztala előtt, arcával a földre fordulva; egy 9 milliméteres forgópisztolylyal szíven lötte magát s azonnal meghalt.

A hely színeén megjelent orvosok, dr. Berkovits Miklós, dr. Barta Dezső és dr. Munk Béla csak a beállt halált konstatálták. Az öngyilkos csak pár sor írást hagyott hátra édes anyjának, kit rendkívül szeretett; e zavaros sorokban bocsánatot kér a fájdalomért, melyet tettével okoz.

Molnár Jenő mindössze 27 éves volt s végzetes tettével nagyszámu rokonságot borított gyászba. Édes anyját a csapás egészen megtörte s iránta általános a részvét mind azok körében, a kik a szerencsétlen ifjút szerény modoráért s tudásáért kedvelték.

A temetés vasárnap d. e. 9 órakor lesz.

A tragikus halál alkalmából a nagyváradai ügyvédi kamara a következő felhívást teszi közzé:

Felkérem a nagyváradai ügyvédi kamara tagjait, hogy szomorú véget ért kartársunk: Molnár Jenő dr. temetésén, amely folyó hó 3-án délelőtt 9 órakor lesz, résztvenni szíveskedjenek. A gyülekezés délelőtt egyenyed 9 órakor lesz az ügyvédi kamara helyiségében.

Nagyvárad, 1902. aug. 1.

Hlatky Endre,

az ügyvédi kamara elnöke.

Az ügyvédi kamara Molnár Jenő dr. ravatalára koszorút helyez.

* Kardok a Balatonban. Sümegről írják, hogy a mult napokban érdekes magyar kardokat halásztak ki a Balatonból. A zalai parton kihalászott kard kétélű, hosszú, a végén korongalaku gombbal, továbbá egyes keresztalaku védővassal van ellátva; a somogyi parton kihalászott kard még érdekesebb, teljesen hibátlan példány, melyet zománcszerű réteggel vont be a Balaton iszaptalaja; a kard a keresztvason kívül fel- és lefelé hajló védővassal is el van látva. A zalai kard az első Árpád-házi királyok korából való, a somogyi oldalon lett pedig még régebbi időből származik s valószínűleg Kupa vezér somogyi kanászokból állott seregének fegyverzetéből való. A kardokat szentmártoni Darnay Kálmán fedezte fel a mult napokban balatoni utazása közben s jelenleg az uteni Darnay-muzeumban vannak. Az érdekes kardokat az ősz folyamán lerajzolás végett Budapestre viszik.

* Megnémult az aranymisén. Ötven éve áll a hit szolgálatában Szantner Antal görögországi plébános. Szerdán ünnepséggel szolgáltatta volna aranymiséjét. Barátai, tisztelői jelentek meg s nagyon sok hívő, hogy meghallgassák Szantnert. De alig hogy megkezdte beszédét, akadozni kezdett, majd leletett a szószékről. A plébános magához tért, de beszélő képességét teljesen elvesztette.

* A könyro fakasztó cvikker. Dr. Róbert Joyce híres new-yorki szemorvos következőket írja a »Medical Record« ban: A ki orrcsipetűt hord és magát némiképp megfigyeli, tapasztalhatja, hogy a szeme gyakran könyezik. Ez annak a nyomásnak a következménye, melyet az orrcsipező az orr mind a két oldalán kifejt. Ez a nyomás az alsó szemhéjat eredeti helyzetéből kitolja, miáltal annak kötszöveve összefüggését a szemgolyónak kötszöveveivel elveszti.

Az alsó szemhéj és a szemgolyó közt így hézag támad, melyen át a külső levegő behatol a nyálkahártyákhoz, azok gyulladásba jönnek és a szem működésében, különösen a könnycsatornában zavarok támadnak. Eltekintve, hogy ezáltal a szem külső képe is rut lesz, a szem folyton könnyezik. Dr. Joyce ezek után azt ajánlja, hogy a kinek orrcsipekre van szüksége, olyat válasszon, mely az orrát nem nyomja össze nagyon, de minthogy vannak orrok, melyekre semmiféle formájú csipetű se illik, legjobb ilyen esetben nem erőszakolni a dolgot, hanem csipetű helyett inkább szemüveget hordani.

* **A vegyes felülvizsgáló bizottság helyettes elnöke.** Ma, szombaton a vegyes felülvizsgáló bizottság működni fog a régi városháza sorozó termében, amely alkalmából több hadkötelest és apát vizsgálnak felül. Mivel *Rimler* Károly polgármester hivatalos ügyben a fővárosban időzik, a honvédelmi miniszter távirati uton *Komlóssy* József tb. főjegyzőt, gazdasági tanácsnokot bízta meg az elnökséggel ez alkalomra.

* **Katonazene a Bazárban.** Ma, szombaton este a Bazár vendéglő díszes kórhelyiségében a 37. József-ezred zenekara játszik.

* **Halálozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést, mely egy törekvő, dolgos férfi elhunytáról ad hírt, és a kinek halála egy nagy kiterjedésű családot borított mély gyászba:

Albiriottak fájdalomtelt szívvél tudadják a szerető jó férj, illetve testvér, sógor és rokonnak *Simon* Lajos m. á. v. raktárnoknak folyó év július hó 31-én, este 7 órakor, életének 50-ik s boldog házassága 15-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai augusztus hó 2-án, délután 4 órakor fogtak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Kórház-utca 13. számú gyászszobától az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni, mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, ösmérősei és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárád, 1902. augusztus 1. Béke hamvaira! *Simon* Lajosné, szül. Kiss Jolán feleség. *Simon* János testvér. *Kiss* Mihály és neje mint após illetve anyós. *Dr. Kiss* Béla, *Kiss* Gyula, *Kiss* László és neje, *Zeke* Ferenc és neje, *Kujbus* Tivadar és neje, *Dániel* István és neje, *Mázor* Antal és neje, *Szűcs* Lajos és neje sógorok és sógornők.

* **A Füchsl palota építése.** Füchsl Testvérek nagyváradai bornagykereskedő cég, mint már említettük, Kossuth Lajos-utcai házukat és a mellette levő nagy üres telket díszes két emeletes bérpalotával szándékoznak beépíteni. Az utcavonal megállapítása folytán az utcából mintegy 4 négyszögmétert építenek be, míg a háztelkekből több mint 40 négyszögméter esnek az utca szélesítésére. Kifogásolték, hogy a köztér ilyen kölcsönös átbocsátása kérdésénél az építkezési szakbizottság a terület négyszögméterjét 75 korona összeg árban állapította meg. Utólag a Füchsl-cég azon teljesen méltányos ajánlatot tette a városnak, hogy ha haladék nélkül megkapja az építkezési engedélyt, minden perbeli igényről való lemondás mellett belenyugszik a kölcsönösen átengedett területrészek árának olyan összegébe, amilyent Nagyvárád város törvényhatósága megállapít. Ezt teljesen helyesnek tartjuk s a város törvényhatósága bizonyára megtalálja azt a helyes és igazságos utat, amely megvédi úgy az építendő céget, mint a város érdekét. — A városi tanács az építkezési engedélyt már megadta s így Nagyvárád már közelebb egy díszes palotával szépül.

* **Rendőri hírek.** Baraczkot dézsmáló inas. *Kazay* Kálmán orvosnak már napok óta feltűnt, hogy a kertjében lévő baraczkák termése nagyon hirtelen fogy. Végére is meg-

sokalta a dolgot a kertjében örömet lelő orvos és őrt állított ki a kert egyik zugában. Ennek sikerült a tolvajt tegnap hajnalban lefűlelni *Varga* Mihály eszmadia inas személyében, ki már öt napja dézsmálja a gyümölcsbent, és öt puttonra való baraczkot lopott el. *Kazay* orvos a rendőrségen jelentést tett az esetről, hol nyomban lezárták a pákász egyreket.

Szerencsétlenül járt ácssegéd. Tegnap délelőtt *Czina* József debreczeni születésű 22 éves ácssegéd, a mint a Várban a pékműhelyben lévő menyezettel javította, létrástól egyútt leesett. Az esés következtében súlyos sérüléseket és agyrázkódást szenvedett. Ezméletlenül szállították az *Irgalmas* rendiek kórházába.

Megkerült katonai evő eszközök. A múlt évi katonai gyakorlat alatt a második huszárezred étkezőjéből nagymennyiségű tányér és evőeszköz tűnt el. A gyarmat *P. Kovács* Lajos altiszt, az étkező felügyelőjére hárult, azonban sikerült akkor a csávából könnyű szerrel kiábrolnia. A katonai parancsnokság megkeresése folytán a rendőrség erélyvel folytatta a vizsgálatot és a tegnap különböző helyről nyert információk alapján házkutatást tartott *P. Kovács* Lajos mocsár-utcai lakásán. A kutatás eredményre vezetett, az evőeszközök nagyrésze meg is került. *Kovács*-t a bizonyítékok alapján letartóztatták, és ügyét a kir. ügyészséghez teszik át.

* **Sikkasztás a betegsegélyző pénztárnál.** Egyre nagyobb arányúnak bizonyul az a sikkasztás, melyet a budapesti Általános Betegsegítő Pénztárnál fölfedeztek. A szennázciós leplezést tetőzi egy levél, melyet tegnap este az öngyilkossá lett *Ludvig* Ferencz főpénztáros hagyatékában találtak. Ebben a levélben megdöbbentő vádak vannak a betegsegítő pénztár több főtisztviselője ellen. *Ludvig* Ferencz nem csak a hanyag és tisztességtelen kezelés ellen kel ki, hanem azt is bevallja, hogy a pénztárban napirenden voltak évek óta a csalások, sikkasztások. A fontos és bizonyító erejű levélnek ez a tartalma:

Szent Eodre község tekintetes előljáróságának.

Kérem teljesítsék egy haldokló utolsó kívánságát. Elsősorban kérem, hogy ne tegyék tönkre, ne hagyják el szegény ártatlan feleségemet, gyermekemet és nagyanyját. Mert — úgy legyen hozzám kegyes a jó Isten, — nekem nincs részem a nagy bűnben. Kérem még, hogy hagyjanak ut, a hol meghalok s a régi szentendrei temetőben hantoljanak el.

Szerencsétlenségemnek K. J., K. A. és S. főkönyvelő az oka. Nem tudtam nekik elég pénzt adni . . .

Ludvig Ferencz.

Az öngyilkos főpénztárost tegnap délután öt órakor temették el a Kerepesi-temetőben lévő családi sírhelyen. Minthogy a fönti levelet már a temetési szertartás után találták meg, nem teljesíthették az öngyilkos utolsó kívánságát.

Az ügyben, mint a *Ludvig* leveléből sejthető, még nagyon szenzációs fordulatok várhatók.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári színes és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

IRODALOM.

Magyar gazdák szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóirata *Bernát* István szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg:

Somogy és Zemplén. Szövetkezeti gyűlések Kaposváron és Perbenyiken. Különlék: *Milhofer* Sándor: Érték-kataszter. — *Stefan* v. Cöbe: Die Entwicklung der sozialen Verhältnisse. — A konzuli jelentések. — Az orosz gabona értékesítése. Krónika. A somogyi és felső-tiszai következetek 1901. évi zárómérlegei. Szerkesztőség Budapest, Baross-utca, 10. sz. Egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

Sienkiewicz drámája. A nagy hírű lengyel író híre szerint felkérte *Sarah Bernhardt*, a francia tragika, hogy első nagy regényét, — az általunk most közölt *»Tűz és vas«* című drámává alakíthassa. *Sienkiewicz* örömmel adta beleegyezését s megengedte azt is, hogy *Sarah Bernhardt* színházában adják először.

ZENE ES MUVESZET.

R. Kovács Laura irodalmi estélye.

Mint már lapunkban említettük, ma szombaton tartja meg *R. Kovács* Laura országos hírű szavaló művésznő magas nívón álló tréfi irodalmi estélyét a *Félag-fürdő* gyógytermében.

Az estély műsora a világirodalom jelesinek *Arany*, *Petőfi*, *Vörösmarty*, *Gyulai*, *Tómpa*, *Kiss* József, *Gabányi*, *Czuczor*, *Szendrey*, *Hane*, *Leopardi* műveiből van összeállítva.

A kiváló művésznőn kívül közreműködnek: *Dániel* Lajos 2 fiával együtt, kik 4 majd 6 kézre fognak zongorázni, továbbá *Böszörményi* Géza egy vig monologot ad elő. Azonkívül énekszám is lesz zongora kísérettel mellett. Belépő díj 2 és 1 korona. Kezdet 6 órakor. Vasárnap a Püspök-fürdőben ismétlik meg a sikerültnek ígérkező művészestélyt, mely iránt a közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik.

TAVIRATOK

XIII. Leo pápa óvása a francziákhoz.

Páris, aug. 1. Az *Echo de Paris* szerint híre jár, hogy a pápa a francia kormányhoz óvást intézett a kongregációellenes intézkedések miatt. E tiltakozás szövegét legalább ebben a pillanatban nem teszik közzé, hogy ne hívják ki a francia kormány visszatartását. (Magy. Táv. Ir.)

Szék Kálmán Budapesten.

Budapest, aug. 1. *Szék* Kálmán miniszterelnök két napi tartózkodásra Budapestre érkezett és leginkább a belügyminisztérium reszort-ügyeinek elintézésével foglalkozik.

A czár a »Szigetvár«-on.

Pétervár, augusztus 1. Miklós czár és *Alexis* nagyherceg tegnap látogatást tettek a »Szigetvár« osztrák-magyar hadihajón. (M. T. I.)

Krisztina spanyol királyné Párisban.

Páris, aug. 1. *Krisztina* spanyol királyné *Mária Terézia* infansnővel tegnap este ideérkezett és délután meglátogatta *Compiègne*-ben *Izabella* királynét. *Krisztina* régens királyné hű maradt férjének halálos ágyán tett esküjéhez és régensége alatt nem hagyta el az országot. Most 23 év múltán, hogy fia a trónt elfoglalta, először ment külföldre.

Vihar az aradi megyegyűlésen.

Arad, augusztus 1. (Saj. tud. távir.) A választmányának Kossuth-szobrát sürgető javaslatát a mai megyegyűlésen dr. Pap István, hevesen támadta meg. Kijelenti, hogy mindaddig nem járul a javaslatához, míg a kormány a Jankusobor összegét visszatartja. Arad város lelkes közönsége erősen megabczugolta a rajongó dákórománt és indítványát leszavazták.

A londoni liberális liga.

London, augusztus 1. A londoni liberális liga által tegnap este rendezett banketen lord Roseberry a leest-nordí választásról beszélt és azt mondotta, hogy Gladstonenak Midlothianban első ízben történt megválasztása óta egyetlen választásnak sem volt akkora jelentősége, mint ennek, ő mely a kormányra csaknem halálos csapást mért, mert a háború kitörése óta a nemzet vizsgálatait kezdte a kormány magatartását a múltban, a mely a folyó évig az ország belsejében semmit sem tett a törvényhozásért.

Ezt a választási győzelmet a liberális elemek a gabonavámok kérdésében és az iskolai ügyi kérdésben való összetartásuknak köszönhetik. A liberális párt az utolsó években nemcsak egy ily tömörülés hiánya miatt, hanem a nemzet imperialistikus törekvései iránti szimpátia hiánya miatt és az ir. kérdésben való szerencsétlen magatartása miatt szenvedett annyit. Barcaussal a liberális liga ismét gyűjtőpontja lett valamenynyi liberálisnak. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Stenkliewicz Henrik.

55.

Csönd lett és kis vártatva megint hangzott a pugu, pugu. Ugy látszik, valami választ vártak a parton bujkálók, mert harmadszor türelmetlen és erősebb, szinte parancsoló volt a furcsa hang.

— Pugu, pugu!

A ködben fölhangzott Krsecsovski szava.

— Ki az?

— Kozákok vagyunk!

A nádásban rejtőzőknek erősen dobogott a szívük, ők már előbb megértették a furcsa hangokat. A saporogiaiaknak ez volt a titkos jeladása, háborus időben ezzel csalogatták testvéreiket: a kozák katonákat, s aki közülük szívében hozzájuk huzott, azt elcsalta zászlója alól a pugu, pugu. Krsecsovski szava megint fölhangzott.

— Mi járatban vagytok?

— Chmielnickij Bogdán, Saporogia hetmanja üzeni, hogy ágyuit soraitokra szegazte.

— Én meg azt üzenem neki, hogy a mi ágyunk torka a ti soraitokba okádja majd a halált.

— Pugu, pugu...

— Még valamit kívántok?

— Chmielnickij Bogdán beszélni szeretne régi barátjával, Krsecsovskival.

— Küldjön tiszokat.

— Tíz tiszt azonnal átmegy hozzátok.

— Rendben vagyunk.

A köd is fölcsúszkált a pusztá magas fűvéből sűrűn rajzottak elő az ott rejtőzött kozákok, a messzeségből hangos dobosz és dancolás hirdette a lovasság közeledtét, lengett a sok zászló és a lófark. Mintha valami parádéra vonult volna a sereg, olyan békés volt az egész jelenet. A csónakbéli kozákok hangos kiáltozással üdvözölték testvéreiket. A tíz tiszt megérkezett és Krsecsovski is kivezett a partra, ahol már készen várta egy paripa. Elébe lovagolt Chmielnickijnek, aki leemelte fővegét a közeledőre és barátságosan üdvözölte.

— Kapitány uram, régi barátom és bajtársam! Amikor a főhetman azt parancsolta

néked, hogy fogj el s megkötözve hurcolj elébe, te nem tettél a parancsolat szerint, hanem ráműzentél, hogy szökjem előled, amíg lehet. Hálás vagyok érte és őszinte testvéri szeretettel fogadlak.

Barátságosan kezét nyújtott, Krsecsovski sötét arca azonban jéghideg maradt.

— És te arra használtad a szabadságodat, hogy föllátsd a népet.

— Nem úgy, barátom! A királyadta kiváltságainkkal a kezemből jogomban áll az, amit tesztek: felelősségre vonom Ukrániát.

— Megostromoltad Kudaht?

— Nem vesztettem el az eszemet, hogy ilyet tegyek! Az öreg egyszemű ágyuzott ugyan reánk, de mi csak egy puskát se lőttünk ki. Szépen elcsúszottunk a vár alatt, hogy mielőbb szemben állhassunk veled, régi pajtásom.

— Mit akarsz velem?

— Jöjj, lovagoljunk ki a pusztába, ott tanuk nélkül beszélhetünk.

Sarkantyuba kapták lovaikat s csak egy óra múlva tértek vissza a sereghez. Krsecsovskinak halovány arcán erős lelki küzdés nyomai látszottak s midőn elbúcsúzott Chmielnickijtól, a hetman így szólt hozzá:

— Csak mi ketten leszünk urak Ukrániában s csak a király fog parancsolni nekünk.

Krsecsovskit türelmetlenül várta már Barnabás és Flick. A tisztek körébe gyűltek, mikor visszaérkezett s faggatni kezdték, hogy mit végzett?

— Partraszállunk, de azonnal!

Barnabás fölnyitotta pislogó szemét, meg-rázkódott és kiegyenesedett.

— Hogy mondtad kapitány?

— Partraszállunk és megadjuk magunkat!

A Barnabás fehér arcát biborpirosra festette a föltoluló vér. Fölugrott, nekirent Krsecsovskinak és a kétségbeesés dühében szinte visszanyerte ifjú erejét régi rettenetes hangját.

— Arulás! — bömbölte. — Arulás!

(Folyt. köv.)

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzálog, személyi hitel, tárcza váltók, tisztí és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénzintézetektől.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

142.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad indul	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	941	*114	237	420	638	854
V.-Velence	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó + ...	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő érke.	817	1037	1209	328	536	728	923

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő indul	820	1042	*1215	330	539	732	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó + ...	842	1104	1232	346	600	748	1000
V.-Velence	856	1116	1246	359	614	803	1013
Vásártér érke.	912	1117	1202	415	630	819	1030
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1023

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

Deutsch K. I. Nagyvárad.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy az eddigi helyiség szűk volta miatt

üveg-, lámpa- és porcellán-üzletemet

f. é. augusztus 1-től

az e célra átalakított és ujonnan berendezett

Zöldfa-utca 24. sz. a. házamba helyeztem át.

Fő törekvésem ez üzlet áthelyezésénél az volt, hogy raktáromat és helyiségemet jelentékenyebben megnagyobbítva minden keresletet a leggyorsabban és legmegfelelőbben kielégíthessek.

Uj üzlethelyiségem szíves megtekintését és annak pártfogását kérem

teljes tisztelettel

Deutsch K. I.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.
— A Tiszántúl eredeti távirata. —
Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 1.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasút	509.50
Rimamurányi	478.—
Magyar jelzálog	—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hafaridök.

	Budapest, aug. 1.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, aug.	96

Hivatalos Árfolyamok

* Budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. aug. 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.85
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,1/2%	119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.90
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horváth-szalavónföldterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	205.—
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	162.—
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	9.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbank részvény	722.—
Osztrák hitelintézet részvény	680.—
Párisi visita	95.20
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni visita	289.65
20 márkás arany	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsénk Nagyváradi város és Biharvármegye t. vevő közönségét értesíteni, hogy **Zöldfa-utca régi Berliner-féle helyiségben, a »Zöldfa« szálloda mellett egy dusan felszerelt, nagy választéku**

alkalmi cipő, kalap és uri-divat nagy raktárt

létesítettünk.

Amidőn ezen üzletünket megnyitjuk, alkalmat kívánunk nyújtani a nagyközönségnek, hogy

eddig még nem ismert jó minőség és a legolcsóbb árak mellett szerezhesse be szükségletét.

Ezen vállalatunk létesítése alkalmából szoros elhatározással lépünk városunk piacára:

áruinkat minden elfogadható árban bocsátani rendelkezésére.

246

Teljes tisztelettel

Kovács és Rein.

Ma szombaton
a „Bazár“ kerthelyiségében
a 37-ik gyalogezred zenekara

Zeneestélyt

tart.

Kezdeté este 8 órakor.

Tisztelettel

Dolgos és Szauer.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek,

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.